

VELUX®

Dagsljus som
öppnar upp naturen

Projekt data

Kunde: Privat
Arkitekt: Helena Nyholm, Sesam Arkitekter
Lokation: Vittsjö, utanför Hässleholm
År: 2019
Fotograf: Lars Hauschildt

Kotten ligger i utkanten av Vittsjö i Skåne, på en naturskön tomt vid en sjö. Huset är inbäddat i ett lugnt område, omgivet av sommarstugor och året runt-boenden. Här fick Helena Nyholm på Sesam Arkitekter i uppdrag att skapa ett hus som i första hand var tänkt att hyras ut. Men istället för att följa beställarens första förslag skapade Helena Nyholm ett hus byggt på platsens villkor. En byggnad som följer och respekterar naturen. Där besökaren vägleds av naturligt ljus, både för att lysa upp – och för att lämna vardagens stress bakom sig.

Att låta platsen ta plats

Helena Nyholm är arkitekt och VD på Sesam Arkitekter i Kristianstad. Hon minns när hon kom till Vittsjö och platsen där huset Kotten nu ligger år 2019:

"På den här platsen låg ingenting innan det här huset kom till. En liten lucka mellan de andra byggnaderna i området. Det var blåbärrisets och tallarnas plats."

Ett naturskönt område präglad av lugn. En tomt som slutar i en sjö. Läget var perfekt för beställarna som hade letat efter ett läge som kunde erbjuda lugn och naturnära upplevelser.

"När jag kom hit första gången så blev jag intresserad av blåbärsriset, tallarna, med sina skrovliga stammar och de små kottarna som jag hittade på marken. Jag ville fånga kottens form, struktur och textur."

Helena Nyholm, Arkitekt

Deras vision var att bygga ett hus för att hyra ut. De kommer från hotellbranschen och ville skapa något som kan fylla samma funktion, fast mer intimt och i mindre skala.

De såg potentialen i Vittsjö. Sjötomten var viktig, men även närhet till järnvägen.

"Ett av deras kriterier var att man skulle kunna åka tåg och inte behöva gå mer än 15 minuter för att komma fram till huset. Det kan man i Vittsjö."

Beställaren hade en tydlig bild av vad de ville ha. Huset skulle vara modernt och vitputsat, med stora glasfönster ut mot sjön.

Dessutom önskade de sig ett helt underhållsfritt hus: ingen gräsmatta, ingen fasadmålning, ingen fönsterskrapning. Bara en lugn tillflyktsort för familjer eller vänner som söker en paus från vardagsstressen och vill komma bort ett tag.

Helena Nyholm hade en annan vision.

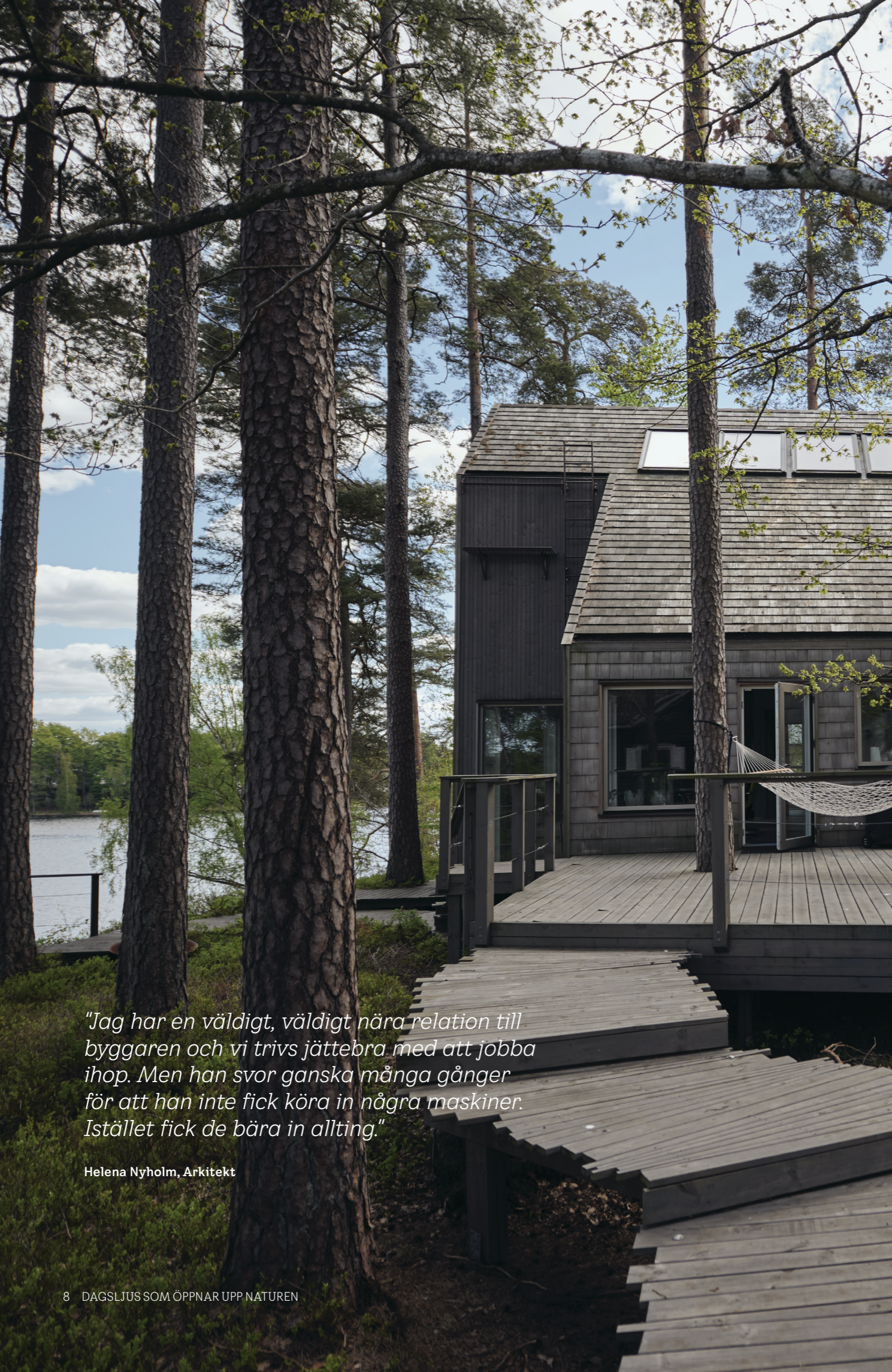
"Tallar och blåbärsris tycker inte om vita putsade hus. De behövde ett hus som talade till dem."

Istället för att följa beställarens ursprungliga idé ritade Helena ett förslag baserat på de element som definierar platsen.

Kundens förväntan om ett vitt, uppglasat hus möttes med ett motförslag som utgår från platsens organiska karaktär. Och redan vid första presentationen övergavs den vita putsen till förmån för en kotte i naturmaterial.

"De tog förslaget från första skiss och efter det har jag nästan inte ändrat någonting."

"Jag har en väldigt, väldigt nära relation till byggaren och vi trivs jättebra med att jobba ihop. Men han svor ganska många gånger för att han inte fick köra in några maskiner. Istället fick de bära in allting."

Helena Nyholm, Arkitekt

Målat med naturens penslar

Innan Kotten fanns var platsen en bara tomt bredvid andra, vid en sjö. Med tallar och andra träd. Och blåbärsris.
För Helena var ingången självklar:

"Första gången jag kom hit så var det så uppenbart att naturen skulle få ta plats."

Det märks. Både i valen av material och strukturer i Kotten, som tydligt hämtar sin inspiration från naturen på platsen.

Det kanske främsta exemplet är exteriören som är inspirerad av kottens form och textur. Den fjälliga fasaden är skapad av cederträ, ett material är formstabil, har bra rötmotstånd och är i det närmaste underhållsfritt.

Den aromatiska doften har också en avskräckande effekt på skadedjur.

Cederträet har med tiden grånat från sin ursprungliga rödgula färg. Men materialets unika egenskaper gör att det bevarar sin funktion även om färgen ändras.

Blåbärsriset som täcker mycket av marken präglar också platsen. För att göra så få avtryck som möjligt står alla byggnationer på pelare. Detta gör att växtligheten kan fortsätta in under huset. Dessutom skapar pelarna ett intryck av att huset nästan svävar över marken. Blåbärsriset var en utmaning för entreprenören. Helena krävde nämligen att inga maskiner fick köra in och förstöra blåbärsriset. Detta krävde manuell transport av allt material, inklusive de tunga fönsterpartierna.

Innan Kotten började byggas anlätades arborister för att vårda och beskära tallarna på tomten. De sågade av döda grenar och tog bort träd som av olika anledningar inte mårde bra. Det gjorde att de träd som stod kvar kunde växa sig vackra och starka, i harmoni med huset som skulle uppföras.

Naturen sätter också avtryck i interiören. Väggarna och taket är gjorda av svensk gran från Norrland, där träden växer långsamt. Golven är gjorda av ek, varav en del är sågad på det lokala sågverket utanför Vittsjö.

Men hur stor roll det äkta och naturliga än spelar så får man inte glömma att Kotten är skapad för avkoppling.

"Det är ett ganska modernt hus invändigt, med ett modernt kök och kakel och klinker i badrummen. Man ska kunna njuta när man är här – och samtidigt ha den tillvaro som man är van vid hemma."

En transformation genom ljus

Kotten välkomnar sina besökare genom att bjuda på en promenad över en förhöjd spång som leder fram till huset. Spången leder över blåbärsriset fram till dörren, och när man träder in så fortsätter den genom huset och vidare ut på andra sidan där utsikten till sjön breder ut sig. Där du sen kan gå vidare ner och så småningom landa i sjön.

Men låt oss stanna kvar inne i Kotten. Att komma in genom dörren är som att träda in i ett kyrkorum. Med sju meter i tak infinner sig en närmast sakral känsla.

"Det är takfönstrena en stor del av. De är riktade mot norr och genom dem får man det här typiska ateljéljuset. Det är ett mjukt ljus utan starka kontraster som gör att hela rummet lyfter."

Helena berättar att de norrvända takfönstren ger exceptionellt mycket naturligt ljus, även under grå novemberdagar. På dagarna behöver man vanligtvis inte använda elektrisk belysning, det naturliga ljuset är tillräckligt.

En av målsättningarna under skissarbetet med Kotten var att huset skulle kunna erbjuda strategiska blickar mot naturen utanför. Det största fönstret i huset ramar in utsikten över sjön. Men det är kanske möjligheten att höja blicken som betyder mest för upplevelsen.

"Vi är vana vid att ha blicken rakt fram i horisontalläge. Men när man kommer in här och de här sju meterna takhöjd som finns här inne så tittar man automatiskt uppåt. Och då ser man den här tavlan."

Tallarna som omger Kotten avtecknar sig mot himlen och svajar lätt i vinden. Det är en imponerande fond.

"Jag tror att människan mår bra av att kunna blicka uppåt. Att lyfta blicken mot träden, eller mot stjärnorna på natten, gör någonting med oss. Vi blir en del av en större helhet."

Helena Nyholm, Arkitekt

För att komplettera det naturliga ljuset från taket samarbetade Helena med en ljusdesigner.

Målet var att integrera belysningen så att den inte syns eller märks mer än nödvändigt. De olika ljuskällorna tjänar också olika syften.

"Det artificiella ljuset behövs på kvällen eller när det naturliga ljuset inte är tillgängligt. Då vill vi åt det varma, mysiga ljuset för att krypa ner i soffan. Takljuset är i princip neutralt eller lite vitare och ger en behaglig belysning."

Från skiss till verklighet

När Helena Nyholm återvänder till Kotten ett par år efter att huset blev färdigt har hon bara bra minnen att dela med sig av. Beställaren var på alla sätt en drömkund, och gav henne fullt förtroende att förverkliga visionen. Fasaden av cederträ har grånat naturligt med åren och smälter in i naturen. Det är kanske det enda Helena skulle vilja ändra på idag.

"Trä är ju ett naturligt material som åldras på ett naturligt sätt. Men när jag skulle välja kulör till ytterdörren så gjorde jag det utifrån hur fasaden såg ut när den var ny. Men idag har fasaden åldrats och antagit en helt annan nyans..."

I övrigt är hon mer än nöjd med Kotten. Och det är hon inte ensam om. Beställarna hade också svårt att fullfölja sin plan om att hyra ut huset när de fick se det.

"När det här huset stod färdigt blev de så förälskade så att de inte kunde hyra ut det. Därför behöll de det för sig själv, så att kunde få ta huset till sig och få vara här när de ville. Men nu har det ju gått några år och de har kunnat dela det även med andra människor."

VELUX Svenska AB
Karbingatan 22
254 67 Helsingborg
Sverige

www.velux.se

VELUX®

Transforming Spaces